

Aan de duisternis ontsproten

Eerste deel van de lotgevallen van
Symethra

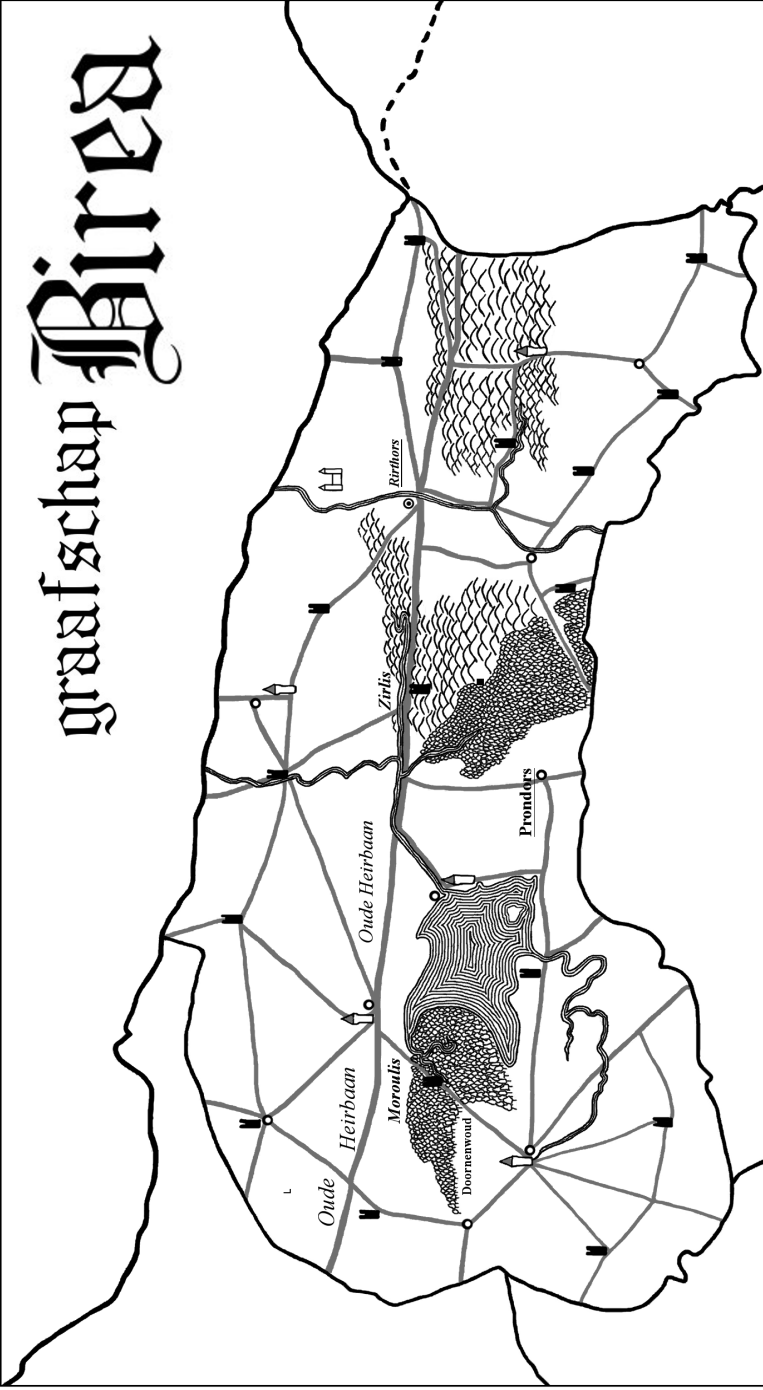
Aan de duisternis ontsproten

Eerste deel van de lotgevallen van
Symethra

Giel de Reuver

Schrijver: Giel de Reuver
Coverontwerp: Giel de Reuver
ISBN:
© Giel de Reuver

graafschap Birea

Inleiding

Het leven van Symethra Molansyma is een geschiedenis die voor veel Sogremenianen altijd zeer intrigerend is geweest en van cruciale betekenis voor de historie van het genootschap der Phulakes. Alvorens aan deze uitgebreide geschiedenis te beginnen zal het echter van belang zijn om hierbij enige zaken te verduidelijken, zoals de historische achtergronden en de gebruikte terminologie. Dit omdat de geschiedenis in kwestie een complexe achtergrond heeft. En hoewel een deel hiervan gemakkelijk verklaart kan worden binnen de context van Symethra's levensverhaal, zijn er toch enkele basiszaken die beter van tevoren uitgelegd kunnen worden, daar zij indertijd als een soort algemene kennis golden of in elk geval dusdanig zouden moeten gelden voor de lezer.

1. *Het eiland Sogremenia*

Symethra Elyzabet Molansyma werd in het jaar 1195 geboren in Prondors, een kleine stad in het graafschap Birea. Op dat moment had het Eiland Sogremenia een lange periode van stabiliteit en relatieve vrede gekend. Het eiland kende meerdere rijken en staten, maar het Sogremeniaanse Keizerrijk, ook wel bekend als het Keizerrijk der Mensen, was al sinds lange tijd het machtigste, wat het altijd gebleven is. Mede hierom wordt de naam Sogremenia tegenwoordig ook vaak voor het Keizerrijk zelf gebruikt. Dit is echter onjuist, aangezien het Keizerrijk nooit het volledige Eiland omvat heeft. Maar rond het einde van de 12^e en het begin van de 13^e eeuw nam het Keizerrijk wel meer dan de helft van het grote Eiland in beslag, namelijk het noorden en het oosten ervan, evenals de kleine eilanden aan de noord- en oostkust.

In het Verdrag van Rabaron, uit het jaar 869, waren de grenzen van het Keizerrijk voorlopig vastgesteld. Deze liep van de monding van de rivier de Witstroom, aan de noordwestkust, langs het Omheinend Gebergte en de Grijze Wal, tot aan de monding van de

Zuiderstroom. Alle gebied dat ten zuiden of westen van deze grenslijn lag viel buiten het gezag van het Keizerrijk, dat er geen nederzettingen mocht stichten. In dit deel van Sogremenia lagen de vier grote bondgenoten van het Keizerrijk: de Dwergenbond, het Koninkrijk der Lichtelfen, het Woudelfenrijk en het Centaurenverbond. Van deze vier was het laatste overigens verre van een daadwerkelijke staat: het Centaurenverbond was niet veel meer een los stammenverband dat enkel in geval van nood een leider aanwees. De vier bondgenoten vormden met het Keizerrijk de Alliantie van het Licht, dat het Dodengebergte omsloot en dan met name de delen waar de oude vijanden van de Alliantie, die ooit het Duister Verbond hadden gevormd, nog het talrijkst waren. Van dit Verbond hadden onder meer de volkeren die bekendstonden als de Trollen, Orken en Ogers deel uitgemaakt.

De meeste vroegere rassen van het Duister Verbond waren inmiddels zeldzame en solitaire soorten geworden. Van de volkeren die vroeger deel van het Duister Verbond waren geweest, had alleen het Koninkrijk der Orken een concrete dreiging kunnen vormen. Maar de samenwerking tussen de verschillende Orkstammen ging moeizaam en de oorlogen tegen de Alliantie waren slecht afgelopen, zodat de Orken al bijna twee eeuwen lang geen echt gevaar meer waren geweest. Als gevolg hiervan begon de grensbewaking aan mensenzijde echter te verslappen.

Van alle grond die buiten het gezag van de menselijke keizer viel, was ruim de helft vrij van elke aanspraak door een rijk. Deze gebieden stonden bekend als de Wilde Landen. Hier konden wezens van de meest uiteenlopende soorten worden aangetroffen. Uitgestoten groepen van mensen, dwergen en elfen hadden hier kleine nederzettingen gevormd. Sommige personen trokken vrijwillig door deze streken rond, uit een soort zucht naar avontuur of naar vrijheid. Bepaald herbergzaam waren deze streken echter niet. Niet alleen werden rondzwervende trollen, ogers en reuzen hier vaker aangetroffen, maar ook waren de Wilde Landen grotendeels terra incognita, waar dus ook onbekende geheimen konden schuilen.

2. *De structuur van het Keizerrijk*

Het Keizerrijk was in het jaar 500 volgens het Unieverdrag van Sorach opgericht als een grote, overkoepelende verbinding tussen de menselijke rijken. Hoewel het Keizerrijk van oorsprong was opgericht als een confederatie, was de soevereiniteit op den duur naar de keizer verschoven. Daar moet echter bij vermeld worden dat zijn invloed in het uiterste zuiden van het Keizerrijk beduidend zwakker was dan in de rest ervan.

Het Keizerrijk bestond uit twee koninkrijken, drie kleinere prinsdommen en een stadstaat. Al deze vorstendommen hadden eigen rechten en wetten, mits deze niet in strijd waren met de Rijkswetten, die door het centraal gezag werden opgesteld. Het noordelijk koninkrijk heette Lothardia en het zuidelijke was Andraniëe, dat de volledige grens van het Verdrag van Rabaron in handen had, en zonder twijfel het grootste en sterkste deel van het Keizerrijk vormde. Ten oosten van Sogremenia lag het prinsdom Wilaron, op een kleiner eiland; dit was het meest uitzonderlijke prinsdom van de drie doordat bijna alle inwoners aanhangers van het judaïsme waren in plaats van het christendom. Het tweede prinsdom, Seldron, lag aan de noordkust, tussen Andraniëe en Lothardia in; het derde, Brandakon, lag halverwege het Lothardisch schiereiland. Op het zuidoostelijk gelegen eiland Rembath lag bovendien Leutheria, de Vrijstad, een stadstaat die in principe een eigen oligarchische republiek vormde, zij het als onderdeel van het keizerrijk. Hoewel Leutheria heel Rembath opeiste, was het grootste gedeelte van het eiland onbewoonbaar, zodat het in feite niet meer dan een stadstaat was die leefde van de handel. De zwakkere prinsdommen verschilden in zoverre van de koninkrijken dat hun vorst nooit de keizerstitel zou kunnen bekleden: dat was volgens het Verdrag van Sorach alleen aan de koningen toebedeeld. In de praktijk was het echter bijna altijd een koning van Andraniëe die het keizerschap op zich nam (waarbij hij het koningschap veelal aan zijn opvolger overdroeg).

Het Unieverdrag van Sorach had bepaald dat de keizer niet op het territorium van één van beide koninkrijken zijn residentie zou hebben, maar dat hiervoor een speciaal Kroonland gecreëerd zou worden: het Kroonland werd in het hart van het Keizerrijk geplaatst doordat beide koninkrijken hiervoor een klein gebied afstonden. In het Kroonland werd de stad Kusropol opgericht als hoofdstad van het rijk. Sorach, hoofdstad van Andraniëe, lag hier echter zo dichtbij dat de omgeving daarvan op den duur een officieus deel uitmaakte van het Kroonland.

Andraniëe kende een min of meer feodale staatsinstelling. De rangen en titels hiervan komen niet geheel overeen met die uit het feodale West-Europa, maar zijn wel altijd zo vertaald, zodat deze benamingen hier ook toegepast zullen worden. Andraniëe was in principe opgedeeld in meerdere gouwen of gewesten, waarvan het merendeel door een graaf bestuurd werd. In de meeste gevallen vielen de graafschappen in kleine groepen onder een stamhertogdom. In een dergelijk geval beantwoordde de graaf niet alleen aan de koning, maar ook aan een hertog. Deze had in principe geen directe invloed op het uitvoerend beleid van de graaf, maar stond in noodgevallen wel boven hem en kon ook ingrijpen indien de koning besloot dat de graaf de zaken verkeerd aanpakte. Het enige graafschap dat een uitzondering op deze regel vormde was Birea, ook wel bekend als het Vrijgraafschap. Birea grensde zo dicht aan het Kroonland dat de keizer er in principe zelf een oog op kon houden, en bovendien stonden de Bireaanse graven bekend als de trouwste onder de getrouwen. In de tijd van Symethra was de toenmalige graaf zelfs een persoonlijke vriend van de keizer. Een andere speciale categorie in de gewesten waren de grensmarken, die langs de grens van het Verdrag van Rabaron liepen. Deze werden bestuurd door markgraven, die speciale bevoegdheden hadden, om de veiligheid van de grenzen beter te kunnen waarborgen.

De hertogen, markgraven en graven stonden dus aan het hoofd van een gewest, wat hen de classificatie van hoge edellieden opleverde. Onder hen stonden lage edelen, die kleinere districten

bestuurden. In de meeste gevallen waren dit baronieën. Vaak beantwoordden de baronnen, in groepen van tussen de drie en vijf, aan een soortement ondergraaf, waarvan er in elk gewest een handvol aanwezig waren. Hoewel burggraaf en prefect eigenlijk een vrij matige vertaling van deze functie zijn, is er geen betere voorhanden en zullen ze hier worden gebruikt. Uiteraard waren er ook edelen die enkel over een persoonlijk landgoed beschikten. Titels waren over het algemeen overerfbaar, maar de leenheer had hier altijd het laatste woord in. Wanneer een edelman in ongenade viel liep hij kans dat zijn titels afgenomen worden of dat hij een beloofde titel niet zou erven. Indien een edelman stierf zonder beschikbare opvolger wees de leenheer zelf een geschikte opvolger aan.

In elk gewest waren altijd meerdere steden te vinden. Sommige waren ontstaan in de buurt van een burcht, anderen bij een kruising van wegen of een andere economisch gunstig punt. Er was officieel pas sprake van een stad wanneer de gewestelijke leenheer of de koning zelf stadsrecht verleend had. In dat geval mocht een eigen bestuur worden aangesteld. In de hoop meer grip op de steden te krijgen was er bij wet vastgelegd aan welke eisen een stadsbestuur moest voldoen. De burgers – volwassen mannen met een eigen woning en vaak ook een gildelidmaatschap – kozen de stadsraad. Waar deze raadsleden of schepenen oorspronkelijk levenslange zitting hadden, was 1152 bepaald dat voor hen voortaan een ambtstermijn van maximaal 7 jaar zou gelden. De raad zou na de verkiezingen een kandidaat aanstellen voor het hoofd van de raad, welke burgemeester of stadsmeester genoemd kan worden. Het was echter ook mogelijk dat onafhankelijke kandidaten deelnamen aan die verkiezing. De *poliarch* of schout, die voor die tijd de raad had voorgezeten, zou voortaan door stadsmeester en stadsraad benoemd worden, terwijl zijn taken voortaan beperkt zouden blijven tot rechtspreken, evenals het leiding geven aan de stadswacht – vaak samen met een stadscommandant – en aan de *astunoi* of rakkers. Controlerende

ambtenaren werden rondgestuurd om het werk van de lokale heren en stadsbesturen te controleren.

Deze feodale structuur van Andraniëe bracht enige problemen met zich mee. Met name in de zuidelijkste gewesten kon de koning zijn gezag minder sterk uitoefenen, zodat er daar meer macht lag bij de grote leenmannen. In de grenslanden en de zuidelijkste gouwen waren echter ook hele streken waar nauwelijks sprake was van overkoepelend gezag en vooral de lokale machthebbers de dienst uitmaakten.

In Lothardia waren deze problemen veel minder groot. De structuur van de Lothardische adel viel meer te vergelijken met die van post-Normandisch Engeland, of met de dienstadel die onder Ivan de Verschrikkelijke in Rusland werd ingesteld. Het land dat de edelen bestuurden was in principe niet hun bezit, daar bestuur vooral neerkwam op een functie, waar zij dan ook des te gemakkelijker uit ontheven konden worden. De afstanden waren in Lothardia ook minder groot, zodat er gemakkelijker geïnspecteerd kon worden. Vandaar dat Lothardia meer weg had van een eenheidsstaat. Lothardia was echter kleiner en zwakker dan Andraniëe, dat ook over betere grondstoffen beschikte en beter voorzien was in de handel, daar het grensde aan de Dwergenbond.

3. *De magische culturen*

Toverij was in Sogremenia geen onbekend verschijnsel, maar de acceptatie ervan moet ook niet overschat worden, zoals deze voor Europa vaak onderschat wordt. In Europa kwam de verkettering van toverij pas op in de Late Middeleeuwen; daarvoor werd toverij door het gewone volk geaccepteerd, omdat het ook een geneeskrachtige en behulpzame werking kon hebben, terwijl de elite veelal niet in toverij geloofde.

In Sogremenia daarentegen bestaat het misverstand dat toverij altijd een algemeen geaccepteerde zaak is geweest. Begin 13^e eeuw was dat zeker niet het geval. In de loop van de zogenaamde middeleeuwen was het christendom sterk gegroeid in Sogremenia

en de meest fanatieke aanhangers ervan hadden weinig op met toverij. Een verband met duivelsaanbidding werd weliswaar zelden gemaakt, maar toch werd toverij door sommigen op grond van Bijbelteksten afgekeurd. Het grootste gedeelte van het gewone volk keurde toverij weliswaar niet expliciet af, maar koesterde wel een bepaald wantrouwen hiertegen. Angst speelde hierbij vooral een grote rol, omdat toverij toch een mysterieuze en onvoorspelbare zaak bleef. De adellijke elite werd zelfs niet geacht om zich in te laten met toverpraktijken, maar waar deze ongeschreven regel precies vandaan kwam blijft onduidelijk. Ook hier was wantrouwen blijkbaar de doorslaggevende factor.

Toverij bestond en bestaat nog steeds in drie varianten. De hiervoor gehanteerde terminologie is enigszins lastig te vertalen naar het Nederlands en vereist dus enige uitleg. De eerste vorm van toverij of toverkunst wordt over het algemeen als de minst edele beschouwd: dit is de tovenarij, waarvan de beoefenaars werken met een systeem van handgebaren en spreuken. Deze vorm van toverkunst is de meest experimentele van de drie en ook de meest wetenschappelijke. De meest gehoorde kritiek op de tovenarij is dat deze krachten van de geest en natuur in een systeem probeert te plaatsen en hiermee de natuurlijke invloeden en de eigen krachten onderwaardeert. De tweede vorm besteedt dan ook veel meer aandacht aan de magische krachten van de natuur. Dit is de hekserij, die veelal vertrouwt op natuurlijk zaken, zoals de standen van de zon, maan en sterren en het gebruik van kruiden. Deze vorm kan door genezers het beste beoefend worden. De kritiek hierop is dat het teveel zou bouwen op toeval en daardoor ook vatbaar is voor oplichterij. De derde en krachtigste vorm van toverij is pure magie, waarbij de kracht van de eigen geest en het contact met de Ether de belangrijkste factoren zijn. Deze vorm is ook het meest bruikbaar in de strijd. De drie vormen hebben elk eigen dieren als symbool. De tovenarij wordt gesymboliseerd door de uil en de wolf; de hekserij door de raaf en de kat; de magie door de adelaar en de leeuw.

Het ingewikkelde probleem met de hierboven gehanteerde terminologie is dat voor elke classificatie de beoefenaars een eigen benaming kennen. Wat betreft de tovenarij geeft dit nog niet echt linguïstische problemen: tovenaar en tovenares zullen volstaan. Voor de andere classificaties schieten Nederlandse benamingen echter tekort en moet men dus overgaan op benamingen uit vreemde talen of op neologismen. Met hekserij (waarvan de naam helaas al een vrij negatieve connotatie heeft) is het probleem dat er geen fatsoenlijk mannelijk equivalent voor de heks is. Vandaar dat in dit geval het Duitse woord *Hexer* gebruikt is. Met magie is het probleem precies tegenovergesteld: er is wel een mannelijke titel, maar geen vrouwelijke. Daarom wordt deze hier een magistra genoemd. Een overkoepelend woord voor een beoefenaar van toverkunst in het algemeen is in het Nederlands ook niet aanwezig, dus moeten de termen magiër en tovenares helaas volstaan.

Vorm	Omschrijving	Beoefenaar
Toverij of toverkunst	Algemeen	Magiër/tovenares
Tovenarij	Systematisch	Tovenaar/tovenares
Hekserij	Natuurkracht	Heks/hexer
Magie	Geesteskracht	Magiër/magistra

4. *Het Atlanticum*

Na de ondergang van het door decadentie en hovaardij vervallen Atlantis, leefde de Atlantische erfenis voort in de oude beschavingen in het Middellandse Zeegebied. Vandaar waarschijnlijk dat er een bepaald verwantschap aanwezig lijkt te zijn tussen het Grieks en de Atlantische taal. Helemaal zeker is dit niet te zeggen, want beide talen hebben in de loop der eeuwen sterke veranderingen ondergaan.

Atlantisch was dus ook de taal op het eiland Sogremenia, zoals de Tien deze aan de wezens op het eiland leerden. In het Modern Atlantisch, wat sinds 1876 is ingesteld als officiële landstaal van het Sogremeniaans Keizerrijk, zijn qua structuur veel overeenkomsten met het Klassiek Grieks te ontdekken. Daar moet echter bij gezegd worden dat de officiële taalregels toentertijd op het Klassiek Grieks gebaseerd werden, aangezien er door een veelheid aan dialecten veel te veel diversiteit was ontstaan. De taalregels werden daarbij zeer sterk versimpeld: uitzonderingen op de regels kwamen nauwelijks voor en onregelmatige werkwoorden waren uiterst zeldzaam.

Voor de spelling werd grotendeels dezelfde spellingswijze gehanteerd, als wij gebruiken bij het transcriberen van het Grieks alfabet. Aangezien deze spellingswijze in de namen binnen deze verhalen veelal voorkomt is het misschien verstandig om deze zaak hier toe te lichten.

Medeklinkers

Over de uitspraak van bepaalde medeklinkers kan amper een misverstand bestaan. F, K, L, M, N, P, S, T en X zijn voor alle Nederlandstalige mensen duidelijk te begrijpen. Andere medeklinkers leven iets meer problemen op. B en D worden altijd voor vol uitgesproken, terwijl zij in het Nederlands, op het einde van lettergrepen, bijna als respectievelijk *p* en *t* klinken, wat in het Atlantisch dus niet het geval is.

De C kwam oorspronkelijk niet voor in het Atlantisch, behalve in leenwoorden. Hij wordt altijd als *k* uitgesproken, nooit als *s* of *tsj*. CH wordt uitgesproken als in “echt”.

G wordt zonder uitzondering uitgesproken als in het Engelse “great”.

H wordt uitgesproken als in “help”, maar kan in combinatie met andere medeklinkers geaspireerde klanken maken. SH wordt uitgesproken als *sj* in “sjaal” en TH als in het Engelse “thick”.

J werd oorspronkelijk geschreven als I, maar dat is later veranderd om verwarring te voorkomen. Hij wordt altijd uitgesproken als in “jaar”. Zeer soms is hij vervangen door Y, als dit alsnog duidelijker is, bijvoorbeeld als er een I op volgt (bijvoorbeeld in “Yilna”).

NG wordt uitgesproken als in het Engelse “finger”, behalve op het einde van woorden, waar de *ng* uit “ring” de juiste klank is. NK wordt uitgesproken zoals in “bank”.

Q komt alleen voor in combinatie QU. QU wordt eerder uitgesproken als in “quit”, dan als *kw* in “kwijt”.

R wordt in Modern Atlantisch altijd als rollende r uitgesproken. Er waren echter veel varianten in de dialecten: een tong-r, keel-r en stemloze r konden allemaal voorkomen. De Orken gebruikten een sterk brouwende r, die bijna klonk als een *g* in “goud”.

V werd oorspronkelijk uitgesproken als de *w* in het Nederlandse “wit”. Hij mag echter ook als *v* in “vloed” worden uitgesproken.

W wordt uitgesproken als de *w* in het Nederlandse “uw” en in het Engelse “world”.

Z werd oorspronkelijk uitgesproken als *dz* en daarvoor misschien zelfs als de *th* in het Engelse “though”. Tegenwoordig wordt hij gewoon uitgesproken als in “zon”.

Klinkers en diftongen

A, E, U, O en I waren de standaardklinkers van het Atlantisch. Hun uitspraak lijkt enigszins overeenkomstig met zowel het Klassiek Grieks als het Nederlands. Op het einde van een lettergreep is de klinker lang (“na” en “apen”, “nemen” en “nee”, “buren” en “nu”, “boven” en “zo”, “benzine” en “zie”), anders kort (“hap” en “lappen”, “ben” en “hebben”, “nul” en “nummer”, “bol” en “tobben”, “wil” en “zitten”). De I wordt in geval van de lange klanken dus uitgesproken als in “benzine” en de U dus als de getuitede *u* in “buurt”.

Andere klinkers en tweeklanken volgen de klassieke Griekse vorm. AU wordt uitgesproken als in “auto”, EU als *ui* in “buiten”, OU als *oe* in “ploert”.

Enkele klanken vereisen extra aandacht daar ze niet in het Klassiek Grieks voorkomen. OE wordt uitgesproken als *eu* in “neus” en EI als *ij* in “tijd”.

De Y was oorspronkelijk de getuite *u*, maar werd op den duur steeds vaker uitgesproken als de *y* in het Engelse “tiny”. Soms is hij echter ook als vervanging van de *j* gebruikt.

Eerste Boek: Het Beest

I. Het vertrek

De oude chirurgijn woonde nu al zijn hele leven, dat inmiddels al tweeënzestig jaren telde, in die ene stad. En toch voelde hij er geen enkele liefde voor – nee, die omschrijving deed de waarheid geen eer aan: hij koesterde een sterke afkeer van deze hele stad. De grauwe, sombere aanblik ervan vervulde hem met walging. De huizen – gebouwd van hout dat in de loop der jaren ruw en vaalgrijs was geworden, of van steen dat in de loop der jaren met vuilbruin mos begroeid was geraakt – waren ornamentloos, somber en strak. De straten smerig en zanderig, geplaveid met ruwe, ongelijke kasseien waar je, indien je geen zere voeten wilde krijgen, beter naast kon blijven lopen, al waren de bermten met slecht weer soms net grote modderpoelen, door al het regenwater dat erin bleef liggen. Datzelde gold voor de armste straten, die niet veel meer waren dan zandweggetjes. Veel van de armere stadsbewoners waren net zo smerig als de straat en net zo ongezond als het troebele grachtenwater. Zo zagen ze er ook uit: grijs en ziekelijk.

Hij had het voor het eerst gezien toen hij als kind met zijn vader mee had mogen gaan, de armere buurten in. De aanblik van die buurt was vreselijk geweest. Krakkemikkige houten krotten, die eruit zagen alsof ze gebouwd waren in de prehistorie en sindsdien waren blijven staan. Straten die nauwelijks straten te noemen waren, zonder enig plaveisel, zonder de pijnlijke kasseien, maar daardoor met slecht weer niet veel anders dan vieze drek. Achter de huizen, in wat voor een tuin door moest gaan, lagen mesthoppen, waarin de varkens wroetten en het pluimvee rondscharrelde.

Zijn vader had die schrikreactie wel begrepen. Tenslotte had de achtjarige jongen echte armoede nog nooit van zo dichtbij gezien. ‘Het valt hier allemaal nog wel mee, knul,’ had hij gezegd. ‘In echt grote steden zijn dit soort buurten nog veel groter. En gevaarlijker. Als in zo’n straat een bedelaar geen geld geeft, loop je kans dat hij het nog eens vraagt, maar dan met een mes in zijn hand. Als hij dat tenminste de eerste keer niet al doet.’

‘Maar ze zijn zo arm,’ had de jongen gezegd. ‘Ze zijn zo mager... Kan niemand ze helpen dan?’

‘Wie zou dat moeten dan?’ had zijn vader ontwijkend geantwoord.

‘Kunnen wij niet helpen?’

‘Wij? Hoe dan? En hoezo?’

‘Nou, wij zijn niet arm toch?’

‘Ja, zoon, wij zijn niet arm. Maar je moet niet denken dat we rijk zijn of zo,’ was het beleerende antwoord geweest. ‘Denk maar niet dat wij nooit schulden hebben. Ik mag blij zijn als ik deze maand al het geld voor je school kan betalen. Nee, we hebben het heus niet zo breed.’

Dat was misschien niet helemaal waar geweest, want ze hadden toch, zoals alle barbierchirurgijns, in de betere buurten gewoond, waar de huizen toch minimaal één verdieping hadden. Chirurgijns woonden weliswaar zelden in een stenen huis, maar het feit dat sommige kruiden gewoon in de ommelanden van de stad te vinden waren, scheelde in elk geval aanzienlijk in hun uitgaven. Kruiden van verder weg waren dan wel weer veel duurder, maar er bleef altijd genoeg over om in een fatsoenlijk huis te wonen. Een fatsoenlijk huis, met fatsoenlijke spullen en dagelijks fatsoenlijk eten. Vader had zelfs zonder al te veel te sparen een bril kunnen kopen, toen zijn ogen achteruit waren gegaan; maar goed ook, want een barbierchirurgijn moest goed kunnen zien wat hij deed, wilde hij voorkomen dat hij net het verkeerde bloedvat opensneed of iets dergelijks.

De zoon was opgegroeid, in de voetsporen van zijn vader getreden en ook barbierchirurgijn geworden, al was het maar uit plichtsbesef, omdat hij wist dat de mensen hem nodig hadden. Datzelfde plichtsbesef was het enige dat hem in de stad had gehouden. Want de aanblik ervan vervulde hem met een bittere afkeer, als de smaak van een hele sterke kruidenbitter. De aller-goedkoopste, smerigst smakende bitter wel te verstaan, zoals ze in die arme buurt soms in huis hadden. Vergeleken met dat bocht was bier iets deftigs. Wijn proefden ze in die buurten alleen ’s zondags

bij de communie. En het eten was al net zo beroerd. Muf, taai brood, keihard en smakeloos. En nauwelijks voedzaam. Af en toe een slok melk en misschien wat slappe groenten. Daar hield het allemaal wel mee op. Het water waar die mensen zich mee wasten kwam uit de plomp, zodat je na afloop nou ook weer niet zo veel schoner was. Godzijdank hoefden ze dat spul niet te drinken: het water uit de put was het meest frisse van al hun levensmiddelen.

Zo veel armoede en ellende, maar niemand die er naar om leek te kijken. Maar dan, wie had er wat aan kunnen doen? Echt rijke mensen waren zeldzaam in deze stad, want de ooit zo gunstige wegen waar Prondors een knooppunt voor was geweest, werden tegenwoordig weinig gebruikt door reizigers, die meer de voorkeur gaven aan de nieuwere, kortere routes.

Dus was hij gebleven en deed wat hij kon. Volgens de gilderegels diende hij de armste stadsburgers in elk geval gratis te behandelen. Daar kwam nog eens bij dat hij ze meestal voorrang gaf, tenzij er echt een goede reden was om dat niet te doen. Zijn buurman Lomas, een rijke koopman met een stenen huis, had daar wel eens over geklaagd: 'Volgens mij help jij de een liever dan de ander.'

Maar zijn antwoord was simpel: 'Jij hebt toch een knecht? Die kan dan gewoon een andere arts roepen?'

'Ze kunnen toch ook naar het klooster gaan?' had Krosos gezegd. 'Dat kost ze ook niets.'

'Jou ook niet,' bromde hij terug.

Van dat klooster hield hij ook niet. Als hij die met ringen behangen dikkerd die zichzelf abt noemde voorbij zag rijden, uitgedost in allerlei dure stoffen, voelde hij altijd een sterke neiging om de staf van die man af te pakken en hem daarmee in een patiënt te veranderen. De meeste kloosterlingen waren een stuk bescheidener. Een paar kende hij redelijk goed en mocht hij ook wel. Maar er waren ook die hij nog intenser haatte dan de abt. Sombere, zwarte torren en grijze spinnen waren het, met hun kleine bemoeizieke pootjes friemelend aan alles wat hen niet aan stond. Nee, ze friemeldien niet. De Torren keurden allerlei dingen af, maar deden er in hun ijdelheid verder niets aan. Veel uitgeven was

verkwisting, maar spaarzaamheid was gierigheid. Rust was luiheid, ook als je uitgeput was. Falen kwam ook door luiheid. Of door zonden. Of puur door wat God wilde. Armoede idem dito. Dan zou rijkdom ook de wil van God moeten zijn, leek hem, maar blijkbaar zouden de rijken toch niet snel door de poorten van de hemel gaan, zeiden ze. Woede was haatdragend, maar tolerantie wees weer op onverschilligheid of goedkeuring. Of luiheid. Zo verwezen de Torren vrijwel alles en iedereen door naar de hel. Zelfs aangeboren zaken werden als slecht beschouwd.

Daardoor waren de gevoelens van afkeuring die hij jegens hen voelde wederzijds geworden. Hij keurde hen af wegens hun afkeuringen. En hij was zelf dader van iets wat zij afkeurden omdat hij dat kind in huis had genomen. Want zij werd afgekeurd vanwege iets wat aangeboren was. Ze kwam voort uit een verbintenis die door vrijwel iedereen werd afgekeurd. In feite ook door hemzelf. Want haar échte vader was ook haar oom en haar moeder was ook haar tante.

'Niemand zal tot nabestaande zijns vleses naderen, om de schaamte te ontdekken.' Zo sprak het Boek en iedereen sloot zich erbij aan.

Ze was geboren in één van die arme gezinnen, zonder ooms of tantes in de stad. De moeder van dat gezin was gestorven bij een miskraam, de vader enkele jaren later aan vliegende tering. De zoon en dochter die overgebleven waren, waren al bijna volwassen. Broerlief verdiende de kost als visser en zusterlief deed vooral nijverheidswerk binnenshuis. Na een half jaar verscheen zij bijna nooit meer buiten. Dat was hun poging geweest om het geheim te houden. Maar op een dag bemerkte iemand toch nog haar rond geworden buik. Een moetje was geen unicum, maar niet iedereen had de zaak vertrouwd en de rakkers waren een onderzoek begonnen. Terecht, zo was gebleken. Want tijdens de ondervragingen hadden broeder en zuster hun geheim niet langer kunnen binnenhouden.

Een zware misdaad: *'De schaamte uwer zuster, der dochter uws vaders, of der dochter uwer moeder, te huis geboren of buiten*

geboren: haar schaamte zult gij niet ontdekken,' zei het heilige boek. En de wet dacht er net zo over.

Ze hadden voor de rechtbank zonder aarzeling bekend. Beide zouden uit de ouderlijke macht ontheven worden. De broer die vader zou worden, werd zonder pardon gebrandmerkt en verbannen. De zuster pas na de geboorte.

Het kind bleef achter. Er werd op het marktplein een oproep gedaan, of iemand bereid was het kind in huis te nemen. Niemand reageerde, want niemand wenste blijkbaar de last op zich te nemen van een kind geboren uit zo'n schanddaad. Een zondekind, een vleesgeworden zonde. En zelfs zij die dat niet vonden zwegen. Misschien uit onverschilligheid. Of uit vrees voor wat de anderen zouden zeggen.

Niemand reageerde. Iedereen liet het kind blijkbaar liever opgevoed worden in het klooster. Waar de Spinnen haar de rest van haar leven zouden inwrijven hoe haar ouders zichzelf verdoemd hadden en haar zouden dwingen tot berouw over iets waar zij niets aan doen kon.

Toen had hij zich door de menigte op het plein naar voren gedrongen. 'Met alle plezier,' had hij op sarcastische toon gezegd. 'Ik ben geen lafbek...'

En zo was Molan Ralksumo pleegvader van het meisje geworden, dat hij Symethra had laten dopen. Symethra Elyzabet Molansyma. Het pleegvaderschap deed hem goed. Het maakte hem minder eenzaam. En het deed hem goed dat het kind niet in het klooster terecht was gekomen, waar de Torren en de Spinnen haar voor de rest van haar leven ingewreven zouden hebben hoe slecht haar ouders waren geweest. Ze zouden haar hebben behandeld alsof ze een antichrist was, waar Satan elk moment bezit van kon nemen. Alsof ze aan de duisternis ontsproten was.

En juist dat maakte het lastig om haar een fatsoenlijke opvoeding te geven. Een gewone school zou haar misschien al als een stuk vuil behandeld hebben – de kloosterschool van Prondors zou dat zonder enige twijfel gedaan hebben. Hij wist dat zij daar het mikpunt van pesterijen zou zijn geweest en dat die pesterijen niet

alleen afkomstig zouden zijn geweest van medeleerlingen. Achteraan zitten in de klas, ver weg van het vuur en elke dag het vuile werk doen – zo stelde Molan zich de behandeling van iemand als zijn dochtertje voor zich. Daarom had hij, toen ze zeven jaar oud was geworden, geprobeerd om haar zelf wat rekenen en schrijven te leren.

Maar al snel had hij ontdekt dat hij haar te graag wilde onderwijzen, zodat het een tijdrovend karwei werd dat zijn echte werk in de weg kwam te staan. Daarop had hij contact gezocht met zijn oude vriend Sirak, een bankier, wanneer hij die met wat moeite zo ver had gekregen dat Siraks vrouw Rinda het meisje rekenen en taal zou leren. Privé uiteraard, want eventuele klasgenoten zouden het arme kind vroeg of laat verschrikkelijk zijn gaan pesten. Rinda was echter ook niet happig geweest op deze lessen, die ze enkel had willen geven onder de voorwaarde dat Symethra haar hielp met wat huishoudelijke taken. Toen Symethra tien jaar was geworden, hadden Rinda en Sirak snel besloten dat het nu wel genoeg was. Sindsdien hadden zij Molan niet veel meer gesproken. Molan had er ook maar weinig aan kunnen veranderen en was Symethra daarom maar gaan onderwijzen in de geneesmiddelen.

Het was nu drie jaar geleden sinds het contact met Sirak en Rinda verbroken was. Molan stond nu, een pijp rokend, in de deuropening, dit alles overpeinzend, toen een man met een grijze monnikspij hem aansprak...

‘Kan ik je even spreken, Molan? Onder vier ogen?’

Molan keek op. Hij kende broeder Niklos al zo lang als hij zich herinneren kon. Als kinderen hadden zij naast elkaar gewoond en waren ze goede vrienden geweest. Niklos’ was het derde kind geweest en had derhalve weinig tot niets van zijn ouders geërfd. Als jongvolwassene was hij toegetreden tot het klooster, waar hij zich vooral had beziggehouden met de kloosterschool. Maar juist omdat Niklos een begripvolle man was en goed bevriend met Molan, zou Symethra nooit aan zijn klas toegewezen zijn door de schoolpater, die wel de somberste Tor was van allemaal. Molan

wist echter dat hij Niklos kon vertrouwen. Als Niklos hem onder vier ogen wilde spreken, was de reden ongetwijfeld erg belangrijk.

‘Kom maar,’ zei Molan. En hij ging Niklos voor naar de achterkamer. ‘Wil je wat drinken?’

De frater schudde zijn hoofd. ‘Nee, dank je,’ zei hij. ‘Ik ben hier niet voor de gezelligheid, helaas. Ben je alleen thuis?’

‘Nee. Symethra is in de tuin aan het werk.’

‘Goed,’ zei Niklos. ‘Laten we het dan stil houden. Het gaat namelijk over haar.’

Molan zei niets, maar hij voelde een sterke neiging om zijn ogen zuchtend ten hemel te slaan. Hij wachtte af, voorbereid op de zoveelste roddel en lasterpraat.

‘Er doen vervelende geruchten de ronde,’ zei Niklos nogal ongemakkelijk. ‘Niet dat ik ze geloof, natuurlijk, maar...’

‘Geruchten gaan er altijd,’ zei Molan sarcastisch. ‘En een aantal daarvan is helaas vrij vervelend. En als het gaat om vervelende geruchten over Symethra, die vallen best mee. Ze zijn al veertien jaar ongeveer hetzelfde.’

‘Maak er nou geen grapje van,’ zei Niklos ernstig.

‘Dat doe ik ook niet,’ zei Molan. ‘Ik zeg het zoals het is. En ik vind er niks grappigs aan. Waar komt het dit keer vandaan?’

‘Uit de armere buurten,’ zei de frater.

‘Daar komt het meestal vandaan,’ zei Molan. ‘Die mensen zijn nu eenmaal wat meer bijgelovig. En na een tijdje heb ik ze alweer zo vaak geholpen dat ze geen kwaad meer van mij en mijn familie spreken.’

‘Molan,’ zei Niklos geïrriteerd zuchtend, ‘ik probeer je juist duidelijk te maken dat het ditmaal een stuk ernstiger is.’

‘Ernstiger? Zoveel jaar geleden beweerde iemand dat Symethra een oud omaatje had vermoord en opgegeten. Hoeveel ernstiger kan het nog?’ Molan lachte bijna om het idee.

Maar broeder Niklos lachte niet. ‘Dat kind van jou...’

‘... heeft een naam,’ onderbrak Molan hem. “Dat kind”, “dat kind” ... Klinkt zo negatief.’

Niklos zuchtte en knikte toegeeflijk. 'Ja, dat is waar. Maar ik wilde zeggen dat Symethra geen klein meisje meer is. Een verhaal over een moorddadige mensenetende kleuter wordt door bijna niemand voor waar aangenomen. Wie zoiets gelooft is een kind, een gek of extreem goedgegelovig. En geloof me, bij ons in het klooster geloofde haast niemand dat onzinnige verhaal.'

'Oh. En nu is ze bijna veertien en geloven jullie het wel?'

'Nee, natuurlijk niet. Maar zoals ik al zei, ze is geen klein kind meer. En nu heeft iemand lopen beweren dat ze...' Niklos zweeg even, alsof hij de juiste woorden zocht. 'Nou, ja... Dat ze naar een groepje jongens op straat is gegaan en dat ze...'

'Ja?' zei Molan, die uit angstige voorgevoelens de zin van Niklos niet probeerde te voltooien.

'Dat ze haar lichaam heeft aangeboden. Voor geld.'

Molan zweeg even. Hij voelde iets in zich opkomen dat hij nog bijna nooit gevoeld had: het was geen woede of afkeer, maar pure razernij. Toen hij zijn mond opende om te spreken, moest hij zich inhouden om niet te schreeuwen. 'Ze beweren dat ze de hoer speelt?' Hij spuwde die woorden afkerig uit.

'Niet minder en niet meer,' zei Niklos. 'Nog niet meer, tenminste.'

'Maar dat is toch onzin?' riep Molan. 'Ze is nog geen veertien! Ze zou nooit...'

'Natuurlijk is dat onzin,' antwoordde Niklos ferm. 'Ik weet dat ze netjes is opgevoed, enzovoorts, enzovoorts. Dat weet jij, dat weet ik! Maar bedenk wel dat ze amper contact heeft met de andere stadsbewoners. De meesten vormen hun beeld van haar volledig op grond van dit soort verhalen. En hoe bizar het ook klinkt, op de leeftijd die ze nu heeft worden dit soort verhalen steeds minder ongeloofwaardig.'

'Oh ja? Hoe oud waren die jongens volgens dat verhaal dan? 't Is toch duidelijk dat ze het gewoon zelf verzonnen hebben?'

'Dat nemen de mensen niet meer zomaar aan, Molan.'

Molan sloot zijn ogen en zuchtte diep. 'En jullie? Wat geloven jullie?'

‘Ik geloof dat het dit keer menens is. En sommigen van ons...’ (Niklos sprak net als Molan ook wel eens van de Torren en Spinnen, maar wilde nu blijkbaar ernstiger overkomen) ‘...lijken er haast van overtuigd dat...’

‘... dat het hele onzinverhaal waar is,’ snoof Molan. ‘Geldt dat alleen voor die Torren, of zijn er meer die er zo over denken?’

‘De meeste van ons niet, nee,’ zei Niklos. ‘Maar er wordt wel veel gemompeld dat ze het vast over zichzelf afgeroepen heeft.’

‘Nou wordt-ie helemaal mooi,’ zei Molan met wijd open ogen van verontwaardiging. ‘Het slachtoffer krijgt de schuld?’

‘Hoe dan ook: een meerderheid is tegen je,’ zei Niklos beslist. ‘Tegen jullie. En ik denk dat het onder de stedelingen ook steeds erger wordt.’

‘En nu?’ snauwde Molan.

Niklos beet aarzelend op zijn lip. ‘Het is misschien beter als jullie vertrekken,’ mompelde hij gegeneerd. ‘Het doet me pijn om het te zeggen, maar misschien is dat toch gewoon de beste oplossing.’

Molan staarde woedend naar het tafelblad en balde er zijn vuisten op. ‘Moeten we ons gewoon laten wegpesten dan? Dat is precies waar ze al jaren mee bezig zijn! Ik ga niet zomaar weg vanwege een paar zieke praatjes.’

‘Het loopt uit de hand, Molan,’ zei Niklos met klem. ‘Straks keren ze zich ook tegen jou. De volgende stap zijn openlijke vernederingen, stenen door je ramen, enzovoorts. Op het einde van het liedje wordt jullie het leven hier onmogelijk gemaakt. Wil je dat dan?’

‘Moeten ze vooral doen,’ zei Molan schamper. ‘Ruiten ingooien is vooralsnog tegen de wet.’

‘Je moet niet voortdurend blijven doen alsof het allemaal wel meevalt,’ zei Niklos. Zijn stem begon nu tekenen van irritatie te vertonen. ‘Als het zover komt, is er nog maar een klein trillinkje nodig voor een uitbarsting. En dan kan de wacht weinig voor je doen. Dan gaat er hoe dan ook bloed vloeien. Misschien raken er ook nog anderen gewond.’

‘Typische taal van dat klooster van jou,’ gromde Molan. ‘Dan sturen ze jou hierheen onder het mom van de vrede bewaren. Dan zijn ze eindelijk af van iemand die hen al jaren een doorn in het oog is.’

‘Ik ben niet gestuurd!’ riep Niklos. Hij stond op en zuchtte. ‘Ik ben uit mezelf gekomen, om mijn vriend te waarschuwen. Dit is hoe ik de zaak zie. Het gaat de verkeerde kant op. Je moet weg, Molan. Niet omwille van de stad, maar omwille van jezelf en je dochter.’ Hij draaide zich om en liep naar de deur, maar bleef nog even staan en keek over zijn schouder naar Molan. ‘Sla mijn raad niet in de wind, Molan. In ’s hemelsnaam... Sla het alsjeblieft niet in de wind!’ Zijn gezicht drukte kwelling en droefenis uit.

‘Wacht,’ zei Molan zuchtend en hij liep naar Niklos toe. ‘Ik denk...’ prevelde hij. Het was Molan altijd zwaar gevallen om zijn vergissingen toe te geven, maar de oprechte bezorgdheid die Niklos nu had getoond, had een sterke indruk op hem gemaakt. Niklos stond lijnrecht achter zijn vriend, en meende alles wat hij had gezegd. ‘Nou, goed, je zult wel weten waar je het over hebt. Misschien is het dan toch beter...’

De frater keek Molan aan. Hij knikte begripvol, zonder te glimlachen.

‘Vertel het maar zoveel mogelijk door, dan,’ zei Molan. ‘Het zal ze wel even koest houden. Misschien helpen ze ons nog wel een handje.’

‘Waar ga je heen, vriend?’ vroeg Niklos.

‘Geen idee. Weg van hier, in elk geval. Op zoek naar... Nou ja, ik weet het niet. Ik moet goed nadenken over waar we heen gaan.’

Op hetzelfde moment hoorde Molan achter zich een deur op en dicht gaan. Niklos stak nog even beleefd zijn hand op en glipte snel de achterkamer uit. Molan was niet verrast om te zien wat de reden van Niklos’ haastige vertrek was: Symethra was binnengekomen. En het was te laat om nu te doen of er niets aan de hand was. Als ze hun gesprek niet had gehoord, dan had ze in elk geval het bezorgde gezicht van Niklos gezien.

‘Wat is er, vader?’ vroeg ze voorzichtig.

Hij antwoordde zonder haar aan te kijken: 'Ik denk dat het tijd wordt dat we hier weggaan. We passen hier niet meer.'

Twee weken later vertrokken ze uit Prondors. Ze hadden een klein huisraad en wat erfstukken op een ossenkar geladen. Om het muildier dat de kar trok te kunnen betalen, hadden ze meer moeten verkopen dan alleen de spullen die ze niet mee konden nemen. Sommige spullen brachten namelijk veel minder op dan ze waard waren. Het huis zelf bracht vrijwel niets op, omdat de stad vaak huizen aan minder rijke chirurgijns ter beschikking stelde.

Zo vertrokken Molan en Symethra tenslotte uit Prondors, met een halfvolle kar, weinig geld en een bitter gevoel. Molan liet Symethra op de kar zitten en liep zelf naast het muildier – de straat door, de poort uit en de weg op. Van de mensen die hen nakeken waren er weinig die hen echt zouden gaan missen.

'Ik heb die kerel sowieso nooit erg gemogen,' snoof Panathis Lomas, de rijke koopman. 'Heeft mij een keer met mijn been laten zitten omdat er een of ander arm jochie was dat griep had. Ik moest maar naar een andere dokter gaan. Echt schandalig, hoor.'

'Ja, een eigenwijze vent,' zei de sergeant van de wacht. 'Soms dacht 'ie meer aan andermans veiligheid dan aan z'n eigen. Maar nou dat 't hem te heet onder de voeten wordt, poetst 'ie snel de plaat met dat rare kind van hem.'

'Ik had altijd wel gedacht dat dat kind niet deugde,' zei vader Johanos, een van de Torren, afkeurend. 'Geboren dóór zonde, geboren vóór zonde. Als ze gewoon van jongs af aan bij ons was ondergebracht had ze nog gered kunnen worden. Maar mijnheer Molan moest het allemaal op zijn eigen manier doen. En haar maar blijven verdedigen, zelfs nu het te laat is! Die twee komen slecht terecht, wat ik u brom!'

Broeder Niklos, die naast vader Johanos stond, zei niets. Wel ontdekte vader Johanos die avond dat iemand een kluit mest op zijn brits had gelegd.

II. Het uur van het lot

Een poos waren ze zwijgend voortgegaan, maar nu hield Molan even in. 'We zijn nu echt weg,' mompelde hij, achteromkijkend. 'Je kunt de stad al bijna niet meer zien.'

Symethra keek ook om. Prondors was inderdaad al ver weg en was nu voor een groot deel achter de glooiing van een heuvel verborgen. En het zou niet lang meer duren voordat ze het bos zouden bereiken en de stad dus helemaal uit het zicht zou verdwijnen.

'En?' zei Molan. 'Heb je het gevoel dat je iets achterlaat?'

Symethra haalde haar schouders op en staarde naar de stad en de glooiende heuvel die er half voor lag. Alsof Prondors zich het liefst voor hen wilde verbergen. Dat zou na al die jaren nog niet eens zo'n grote verrassing zijn. Symethra had nooit het gevoel gehad dat ze deel uitmaakte van de stad. Vrijwel iedereen was haar altijd uit de weg gegaan en niet weinig mensen hadden zich nogal hatelijk tegenover haar opgesteld. Nee, de bewoners van Prondors zou ze zeker niet missen. Het enige dierbare dat ze hadden achtergelaten was het huis. Verder was er weinig dierbaars geweest. Behalve haar hanger: een dun lederen koord met daaraan een zilveren halve maan. Die was nog van haar echte moeder geweest. Molan had er niet eens een discussie met Symethra over gevoerd: die hanger mocht ze van hem nooit wegdoen, zelfs niet als laatste redmiddel.

'Het is gek,' zei Symethra zacht. 'Ik dacht dat ik het moeilijk zou vinden om weg te gaan. Maar ik voel maar weinig verschil.' Ze draaide zich om naar Molan. Wat ze zag deed haar schrikken. De oude chirurgijn was op een kei in de berm gaan zitten en staarde gedeprimeerd voor zich uit. Zijn gezicht stond in een bezorgde frons, met zijn ogen wijd open. Symethra klom uit de kar en hurkte voorzichtig naast hem neer. 'Wat is er, va?'

Molan reageerde niet meteen. Het leek net of hij de vraag niet gehoord had. Maar toen Symethra haar mond opendeed om het opnieuw te vragen, zuchtte hij diep en zei met schorre stem: 'Het

valt me toch wat zwaarder dan ik dacht, meissie. Ik had gehoopt dat ik me bevrijd zou voelen. Maar nu... Ik bedoel: wat gaan we nu doen? Ergens anders opnieuw beginnen? Op mijn leeftijd? En waar dan? Waar moeten we in vredesnaam heengaan?’

Opnieuw was het even stil. Symethra besloot de stilte te verbreken: ‘We gaan nu naar het noorden. Toch, vader?’

‘Ja,’ zei hij muf. ‘Ik blijf liever hier in Birea. Hier ken ik de wetten tenminste. Voor hetzelfde geld werkt de boel in Zegther weer heel anders. En naar een grensmark wil ik al helemaal niet. Birea is één van de veiligste streken van Andraniëe zeggen ze, dus daar blijven we. Zo naar het noorden komen we ook sneller op een andere stad uit.’

‘Dan gaan we toch goed?’

‘Hangt er van af naar welke stad we willen. Van hieruit is Ichthors het meest dichtbij. Maar dat is aan het Koningenmeer en om daar te komen moeten we door een moerassig gebied. Of we moeten de hoofdwegen blijven volgen, maar dan gaan we wel een heel stuk om.’

‘En verder?’

‘We kunnen ook deze weg blijven volgen en dan over de Oude Heirbaan naar Rirthors trekken. In de hoofdstad is altijd wel plaats voor een arts. Maar grote steden zijn wel gevaarlijk. En het is wel een stuk verder dan Ichthors. We doen er in dit tempo zo’n twee weken over voor we in Rirthors zijn. Minimaal een week of twee. En of we daarvoor genoeg eten bij ons hebben...’

‘En geld voor een herberg hebben we natuurlijk niet,’ zei Symethra somber.

‘We hebben geen geld,’ bromde Molan hoofdschuddend. ‘Dat zou dus een moeilijke reis worden. En vergeet niet dat reizen sowieso al erg gevaarlijk is.’

‘Zitten er hier dan zoveel rovers of wilde beesten?’ vroeg Symethra. De gedachte daaraan maakte haar niet veel enthousiaster voor de hele onderneming.

‘Valt geloof ik wel mee,’ zei Molan. ‘Maar toch, uitgestrekt gebied met weinig controle. En dichter naar Rirthors... Ik zei al: het is een

grote, rijke stad. Birea is immers één van de rijkste gebieden van het Keizerrijk. En daarom liggen er rondom Rirthors vast wel wat rovers op de loer voor rijke handelaren.'

'Misschien komen we onderweg nog een plek tegen waar ze een dokter kunnen gebruiken,' zei Symethra. 'Een kasteel, of zelfs maar een dorp.'

'Ik hoop het,' zei haar vader. 'Ik hoop het. Ik weet ook niet wat voor dieren hier leven, maar ik geloof dat de aller-gevaarlijkste van die boskatten zijn, die je wel gemakkelijk wegjagen kan, dus dat valt nog mee.' Hij stond op en klopte het stof van zijn tuniek. 'Kom, tijd om verder te gaan. Onderweg verder kletsen. We zitten te lang stil. Van al dat sombere gepraat worden we ook niet vrolijker. We moeten alle tijd benutten die we hebben, want onze hele toekomst hangt er van af.'

De rest van de dag gebeurde er niets bijzonders. Het glooiende terrein lag er maar verlaten bij, voor zover dat tussen de glooiingen te zien viel. Het meest opvallend was een bos aan de rechterkant dat, naarmate de tocht vorderde, steeds dichterbij de weg kwam. Halverwege de middag vroeg Molan hoe Symethra 's nachts de wacht wilde verdelen.

'Zoals ik al zei,' zei hij, 'echt gevaarlijk is het hier niet. Maar je kunt nooit weten. En we zitten volgens mij niet zo ver meer van het Alvenhunebed.'

'Is dat gevaarlijk dan?' zei Symethra. 'Alven zijn toch niet kwaadaardig?'

'Op zich niet, nee,' zei Molan. 'Maar ze halen wel eens streken uit zonder de ernst van de gevolgen in te zien. Bijvoorbeeld door onzichtbaar in huizen van mensen te gaan spoken, of mensen met dwaallichtjes te laten verdwalen in een moeras. En als je ze echt boos maakt... Maakt ook niet uit. We moeten in elk geval de wacht verdelen. Ik stel voor dat jij straks gaat slapen op de kar. Dan maak ik je vanavond wakker voor het eten en dan houd jij als eerste de wacht. Goed?'

Het werd een zware, moeilijke nacht. Midden op de dag slapen op een kar, die over een weg vol stenen en blutsen rijdt, was niet gemakkelijk. Symethra sliep al licht, dus toen de zon begon te zakken en Molan haar wekte voor het avondeten, was ze nog erg slaperig en duf. Ze had absoluut niet het gevoel dat ze de halve nacht wakker zou kunnen blijven.

‘Je kunt me ook wel een uurtje of twee eerder wakker maken, als het echt niet gaat,’ zei haar vader kalm.

‘Maar hoe weet ik of het al tijd is dan?’ vroeg Symethra. Het was veel te bewolkt om de maan te zien.

‘Wacht maar eens,’ zei Molan glimlachend en hij haalde iets tevoorschijn uit zijn buidel. ‘Dit had ik je geloof ik nog niet eerder laten zien. Maar het is al heel lang in de familie. Ik was het bijna vergeten, maar toen we onze spullen aan het verkopen waren heb ik het weer gevonden.’

Symethra pakte het vreemde voorwerp van hem aan. Het leek op een kleine, zilveren bal, ongeveer zo groot als een appel, vlak aan de onderkant om rechtop te kunnen staan. Er zaten vier gaten in, één aan elke kant, met daarin een soort schijf met cijfers en wijzers. En bovenop zat een soort kristal.

‘Weet je wat dit is?’ vroeg Molan. Symethra schudde haar hoofd. ‘Het is een Gnomenuurwerk,’ zei hij. ‘Die wijzers draaien op een soort, eh, natuurlijke kracht. Snap je dat?’

‘Nee,’ zei Symethra. ‘Bedoel je dat dit een soort klok is die op hekserij loopt?’

‘Niet precies,’ zei hij. Hij wees naar de voorste wijzerplaat. ‘Kijk. Deze geeft de uren aan. Die berekent hij aan de hand van hoever de zon aan de hemel is. Of, naar wat ik begrepen heb, doet hij dat eigenlijk aan de hand van het draaien van de Aarde. Die draait om zijn as, zodat het lijkt alsof de zon om ons draait. En daaraan kan dit ding dus aanvoelen hoe laat het is. En die wijzerplaat hier links...’ – hij wees naar een wijzerplaat die in achtentwintig vakjes verdeeld was – ‘... geeft de maanstand aan. Zie je? Hij staat nu bijna op volle maan. En deze hier...’ – nu wees hij naar de wijzerplaat aan de achterkant, die er veel ingewikkelder uitzag – ‘... kan aangeven in

welk deel van het jaar je zit. Zie je dat we net aan het begin van de lente zitten? Dat kan hij berekenen omdat de Aarde in een jaar tijd om de zon heen draait.'

'Dus daarom staat de zon in de zomer anders dan in de winter,' zei Symethra. Ze vond het een vreemd idee, maar het interesseerde haar wel. 'En die vierde?' De vierde wijzerplaat bestond eigenlijk uit een paar kleinere wijzerplaten.

'Ja, die snap ik ook niet helemaal,' zei Molan. 'Die zou zonsverduisteringen berekenen, sterrenbeelden en meer van dat. En dat is allemaal nog niets vergeleken met sommige uurwerken die de Gnomen maken. Daarmee kunnen ze de standen van sterren, planeten en nog veel meer berekenen. Maar vannacht heb je alleen de urenwijzer nodig. En als je het niet goed meer kunt zien moet je even over dat kristal bovenop wrijven. Die reageert op natuurlijke warmtebronnen en dus ook op jouw lichaamswarmte. Dan geeft het uurwerk weer eventjes licht.'

Tegen zonsondergang ging Molan slapen. Met een oude deken om haar lijf zat Symethra bij het kampvuur te waken. Eén keer, toen het zonlicht nog net gloorde in het westen, zag ze in de verte, uit de richting van het hunebed, vreemde lichtjes opschijnen in groepjes van twee, alsof het kleine lichtgevende oogjes waren die haar in het donker gadesloegen. Dat moesten de Alven zijn. Als ze haar maar met rust lieten.

De lichtende Alvenogen verdwenen al gauw weer, maar het idee maakte de rest van de nacht niet erg aangenaam. Het leek eindeloos lang te duren en naarmate de tijd verstreek betrapte ze zichzelf er steeds vaker op dat ze dreigde in te dommelen. Ze moest zichzelf ergens mee wakker houden. Liedjes in haar hoofd, gedachten... Kende ze nog verhalen van vroeger? Het lijstje van de volken en rassen op het Eiland? De Elfen: Lichtelfen, Woudelfen, Donkere Elfen. Of waren die laatste hetzelfde als de Alven? Of waren de Alven juist weer de Feeën, met hun geheimzinnige rijk dat niet te vinden was? Ergens in de Wilde Landen moest het liggen, waar allerlei wilde stammen en groepen rondzwierven. Ze

zeiden dat die nog geloofden in heidense goden, waar wonderlijke verhalen over gingen. Magzan, Neilenya, Wonaz en Ardwine... Wonderlijk...

Ineens schrok ze op door een huilend geluid, ergens ver weg. Ze keek om zich heen. Wat was dat? Een hond? Of een wolf? En waar was het gehuil vandaan gekomen? Verdorie, ze had al half geslapen toen ze het gehoord had. Het vuur was al bijna uit.

Ze wreef over het kristal bovenop het uurwerk. Even gaf het apparaat licht, maar voordat Symethra na kon gaan welke wijzerplaat ze ook alweer hebben moest, doofde het licht weer. Blijkbaar moest je niet meteen je hand er weer af halen als je wilde dat het echt een poosje licht gaf.

Uiteindelijk zag ze dat al bijna de helft van de nacht om was. Mooi, dan kon ze Molan in elk geval wakker maken. Ze kroop naar hem toe. 'Vader,' fluisterde ze zachtjes. 'Vader.'

Geen reactie.

'Vader, word wakker.'

Nog steeds niets. Ineens begon ze zich af te vragen of er iets mis was. Nee, vast niet. Molan was waarschijnlijk erg vast in slaap, omdat hij zo moe was geweest. Toch? 'Vader,' zei ze luider en ze begon hem wakker te schudden.

Ineens schoten zijn ogen open. 'Wat? Wat is er?' vroeg hij geschrokken.

'Niet schrikken, va,' zei ze. 'De nacht is al half om. Mag ik nou slapen?'

Molan kalmeerde weer en kwam moeizaam overeind. Zijn gezicht stond slaperig en nors. 'Goed. Heb je het vuur niet opgestookt?'

'Ehm... Nee,' zei ze aarzelend. 'Ik was, eh...'

'Ingedommeld, zeker?' zei hij nonchalant. 'Nou ja, je bent dit ook niet gewend. Ga maar gauw slapen. Ik maak het wel in orde.'

'Volgens mij is er een of ander dier hier ergens in de buurt,' zei ze. 'Ik hoorde net iets dat leek op gehuil.'

'Dichtbij?'

'Ik weet het niet.'

‘Wolven zitten hier niet,’ bromde Molan. ‘Misschien gewoon een hond. Ik let wel op. En een vuur houdt de wilde dieren wel weg.’

Symethra kroop onder haar deken en ging liggen, met haar hoofd op het oude kussen dat Molan had meegenomen. Molan stond op om wat sprokkelhout van de kar te pakken, maar bleef ineens staan en legde zijn rechterhand op zijn voorhoofd. ‘Oh, mijn god...’ fluisterde hij, terwijl hij een gepijnigd gezicht trok en met zijn linkerhand houvast zocht aan de kar.

‘Wat is er, va?’ vroeg Symethra.

‘Ik ben het blijkbaar ook niet gewend,’ kreunde hij en hij wreef over zijn voorhoofd. ‘M’n hoofd doet zoveel pijn. Allemachtig, ik word er zelfs duizelig van...’

‘Gaat het wel?’ vroeg Symethra en ze richtte zich half op.

‘Natuurlijk wel,’ zei Molan. ‘Liggen jij en slapen. Een hoofdpijntje gaat altijd wel weer over. Ga slapen, kind. Ik stook het vuur nog wat op. Tot morgen.’ Nog even hoorde Symethra hem rommelen met wat takken. Maar zodra ze haar ogen sloot kreeg ze die niet meer open en al snel gleeed ze in een droomloze slaap.

Symethra werd wakker van het zonlicht dat tussen de takken van de bomen doorscheen. Ze had het gevoel dat ze heel diep geslapen had. Mooi, dan was het nu tijd om op te staan. De zon was blijkbaar al over de heuvels heen gekomen. Vreemd, trouwens. De zon was dus al een paar uur op. Waarom had haar vader haar dan nog niet gewekt? Ze zouden toch met zonsopgang opstaan?

Ze richtte zich op en keek om. Het kampvuur was zo te zien al lang gedoofd. Waar was Molan gebleven? Was er iets gebeurd?

Ze stond op. Daar lag hij, verderop, op de grond, met naast hem wat gesprekkelde takken. Was hij gevallen? Wat was er met hem gebeurd? Ze draafde naar hem toe.

Hij lag op zijn buik met zijn hoofd opzij, ogen gesloten. Ze had hem nog hout horen halen, alvorens ze in slaap viel en hij had het vuur niet meer opgestookt. Hij moest echt kort daarna gevallen zijn.

Ze draaide hem om en klopte op zijn wang. ‘Vader. Vader!’

Zijn ogen gingen langzaam open. Symethra zag meteen dat er iets niet klopte. De ene pupil leek groter dan de andere. Zachtjes mompelde hij iets onverstaanbaars.

‘Wat zegt u?’ zei ze. Voorzichtig bracht ze haar hoofd dichterbij naar het zijne toe. Ze luisterde aandachtig en probeerde te ontcijferen wat hij probeerde te zeggen. Het klonk alsof hij amper spreken kon: ‘Pfijnj... Me jinghechanzj... Ghanj nje beweeche...’

‘Wat zeg je? Pijn? En...?’

‘Dzja... Ghanj jingzj nje beweeche...’

‘Kunt u zich niet bewegen?’

Hij greep met zijn rechterhand krampachtig haar schouder. ‘Jingzj. Ajjeenj jingzj.’

‘Alleen links? Maar hoe... Hoe... Wat moet ik doen?’ Een gevoel van grote paniek was in haar hoofd opgekomen en spreidde zich nu over haar hele lichaam uit. Molan probeerde haar blijkbaar van alles uit te leggen, maar kreeg de woorden nauwelijks zijn mond uit. En ze verstond bijna geen woord van hem, hoe aandachtig ze ook luisterde.

‘Ik kan je niet verstaan,’ jammerde ze met overslaande stem, terwijl ze haar laatste beetje zelfbeheersing tegelijk met de eerste tranen verloor. ‘Ik kan je niet verstaan!’ krijste ze. ‘Ik weet niet wat ik moet doen! Ik weet het niet!’

‘Wat is hier aan de hand?’

Over de weg uit het noorden was een vrouw van ongeveer Molans leeftijd aan komen lopen, met een eenvoudige trekkar achter zich aan. De vrouw liet de kar staan en liep snel naar Symethra en Molan toe. Symethra wilde opstaan, de vrouw alles vertellen, smeken om hulp – maar alles bleef in haar keel steken.

De vrouw legde echter haar hand op Symethra’s schouder en knielde naast haar neer, terwijl ze zich over Molan heen boog. ‘Rustig maar. Wat is er met hem?’

Symethra haalde rustig adem en vond langzaam haar stem terug: ‘Hij... Hij kan zijn hele linkerkant niet meer bewegen. En hij kan niet goed praten.’